

ה'תשפ"ד

בהורא

גליון קפט
ויקהר-שקלים
תשפ"ד לפ"ק
שנה ר'

אור העבודה
הפנימית בדרך
הבעש"ט הק

יו"ל ע"י ממלכת "אש החסידות" העולמית - בית היוצר להפצת אור החסידות

הוקם לעיני הנה"צ רבי משה ב"ר יוסף זצ"ל אב"ד טורדא

עבודת יום השישי

טועמיה: עבודת תוספת שבת, עם
הרהורי תשובה המתעוררים בה

המשכן והשבת

היכל המגיד ממעזריטש: כוחם של
תענוגי הזמירות

עבודת התפילה

כתר נהורא: איך מגיעים לתפילה אמיתית
מעומק הלב?

כהן שרעתו יפה

תנו רבנו מעשה: האברך שהתגבר והתחכם
לדבוק בצדיק עד שהיה עצמו לאחד הצדיקים

דבר המערכת

תשובה נעליה

ידוע מאמרו של הרה"ק השר שלום מבעלזא על הפסוק: "כי לולא התמהמנו כי עתה שבנו זה פעמיים". בשנה מעוברת כאשר ישנו חודש אדר נוסף, ניתנת הזדמנות נוספת - באדר השני - לשוב בתשובה, וכך הוא רמזו בפסוק: "כי לולא התמהמנו" - אם התמהמנו ולא שבנו בתשובה בחודש אלול ("לולא" אותיות אלול), "כי עתה שבנו זה" - יש לנו הזדמנות לשוב "זה פעמיים" - כאשר החודש ה-"ב" (זה בני י"ב) חל פעמיים בשנה, כלומר, בשנה מעוברת שחל בו פעמיים חודש אדר.

נשאלת איפוא השאלה, הרי עד זה עתה סיימנו לעסוק בתשובה ותיקון המעשים בימי השוכבים שעברו עלינו לטובה, מה עניינה שוב של התשובה כאן?

תשובה לשאלה זו שמעתי מפי גברא רבא.

כבדי להבין עניין זה ניקח את בית המקדש כדוגמא. מבואר במדרש שקרבן התמיד של שחר היה מכפר על חטאי הלילה שעבר, ותמיד של בין הערביים היה מכפר על חטאי היום.

עניין זה תמוה קצת, האם לשם כך נבנה בית המקדש? להיותו עסקים כל היום אך ורק בכפרת עוונות? הלא מטרת בית המקדש הייתה לשמש כאמצעי ובעזר לקרב אותנו אל בוראיתו שמו ולהיות דבוקים וקרובים אליו.

התשובה לכך הינה, בית המקדש היה מקום שבני ישראל התעלו שם וכוונו לדרגות נשגבות ולקרבת אלוקים מיוחדת, ומסיבה זו, כרי שבני ישראל יוכלו להיות שריים בהתעלות תמידית ללא הפסק ולזכות להשראת השכינה באופן תדיר, היו זקוקים להיות זכים ונקיים מכל סוגי חטא, ולכך נקוקו לקרבת התמיד שיכפרו בעדם בוקר וערב.

חודש אדר גם כן מרמז על עניין זה כי לכאורה תמוה, הרי זכינו כבר לתשובה בימי השוכבים כאמור, מה עניינה של התשובה בחודש אדר?

אלא, חודש אדר מיועד לתשובה נעליה יותר, לתשובה שתחזיק אותנו בקרבת אלוקים תמידית מתוך שמחה והתרוממות הנפש כדוגמת בני ישראל בתקופת הבית המקדש.

יעורנו ד' שנוכה להתעלות בשמחה ובטוב ולהיות נקי מכל סוגי חטא.

בידידות ישעי' יצחק פרידמאן
יו"ר אש החסידות

הכירו את הצד השני של מחצית השקל

המחצית הראשונה של ה'דיעה' מכפרת על הכל, כי הכל תלוי באותו מטבע של אש הנשלח מלמעלה, אך יש חצי נוסף למטבע ויש להכירו

נהורא מעליא

זו הרי כאותו בעל תאוה, ומימלא אוהב כל ישראל אפילו לרשעי ישראל מפני אמיתות הבנות וידעיתו שקרובים המה ויש לו שייכות עממה והנה הוא כאחד האדם ואין לו לעצמו יתרון עליהם כי אם מה שענוהו בשערה מן השמים".

"משא"כ אדם המדמה בנפשו שכוחו ועוצם ידו עשה לו את כל החיל, הרי הוא שונא ישראל וכמו שאין לו אלוה ממש, ובוודאי הוא כן ופחות וגרוע הוא מכל הרשעים ומוסיף כח בקליפה יותר מכל הרשעים, והוא נרגן מפריד אלוף שהוא מפריד היראה שהיא השכינה מחיי החיים באמרו כי לא מן השם הוא זה וידו עשתה זאת".

דבריו של הפרי הארץ מתעסקים בצד של ה'דיעה' - שהכל נעשה בידיעתו של הקב"ה ואין לאדם שום יכולת לבחור נגד ידיעתו של הקב"ה, והוא מבוטל לגמרי כחומר ביד היוצר, וכל מעשיו הטובים או הבלתי טובים ח"ו תלויים ביד ה' אשר ברצונו מרחיב וברצונו מקצר, ולפיכך אינו מאשים את עצמו על נפילותיו כפי שאינו זוקף לזכותו את המעשים הטובים. אך מנגד יש גם צד של 'בחינה' - שהקב"ה נתן לאדם בחירה חופשית לבחור כרצונו וכאוות נפשו, וכל ההצלחות בתורה ועבודה הכל הוא מחמת רצונו והשקעתו, ועל כך יקבל שכר או עונש, כי הכל תלוי בו בעצמו ואינו יכול להאשים אף אחד בכשלונותיו או בהצלחותיו, גם לא את הכביכול.

ולכן כאשר האדם בא לכפר על נפשו, הוא צריך תמיד להעמיד לעצמו שני חלקים: החצי האחד של ה'דיעה' שלגביו הוא שוה בשוה כמו כולם, העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט, כולם שווים לטובה וכולם מסורים ביד ה' בלבד. אך מצד שני יש לו תמיד לזכור שיש צד שני למטבע, יש כאן עוד חצי של 'בחינה' שאינו תלוי אלא בו!

כל מי שעבר על הפקודים ונכשל ח"ו במצוות התורה, מתכפר לו ע"י 'מחצית השקל' שהוא החצי של ה'דיעה'. כי הכלל הוא שבשעת הנסיון יש להזכיר לעצמו שיש רק 'בחינה', אך לאחר שנכשל ח"ו יש להתחזק שהכל היה ע"י ה'דיעה' האלוהית ששם הוא מקום הכפרה (פרי צדיק, קדושת שבת מאמר ד).

ואכן נתקשה משה רבינו במחצית השקל, ואמר: מי יוכל ליתן כופר נפשו. אמר לו הקב"ה: איני מבקש לפי כחי אלא לפי כחן 'זה יתנו'. נטל הקב"ה כמין מטבע של אש מתחת כסא הכבוד והראה לו למשה ואמר ליה 'כזה יתנו' (ב"ר יב, א).

'מטבע של אש' - הוא הצד הראשון של המטבע, התבערה והרצון שהקב"ה מפיח בתוך הצדיקים ע"י ה'דיעה', ומצד זה שוים כל ישראל כאחד ואין לצדיק מעליותו על הרשע, ובכך מתכפרים כולם, אך תמיד יש לזכור שיש חצי נוסף למטבע, והכל תלוי ועומד רק בכוחו ובבחינתו! (ע"פ "אש הפרשה")

נתאר לעצמינו שהרצונות של הצדיק והרשע מתחלפים להם. הרשע קם בבוקר עם הרצון של הצדיק, משכים בזריזות ולבו בוער לעבודת ה', ואילו הצדיק מוצא את עצמו עם הרצון של הרשע, אין לו חשק לקום מהמיטה ובקושי סוחב את עצמו לתפילה. התיבות יוצאין ממונו בדוחק וממתין לסיום התפילה.

האדם עצמו אינו מסוגל להתגבר על תאוות יצרו, שהרי אלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול להתמודד מול היצה"ר הגדול השולט עליו, מצידו היה נשאר לישן כל היום, אך הקב"ה חס עליו ומכניס בו רצון דקדושה, ובדבר זה יש הבדל בין אדם לאדם, יש אחד שמקבל מתנה גדולה מהשמים בדמות נשמה קדושה ורצונות חזקים, בעוד האחרים יש להם רק רצון קלוש.

אילו קם הצדיק בבוקר בלי אותה רצון ותבערה, הוא מוצא את עצמו שוה לכולם, ואז מגלה שאין הדבר בא מצידו כלל והוא שוה בשוה יחד עם כל בית ישראל.

הבנה זו - המבוארת ב'פרי הארץ' - מביאה לידי אהבת ישראל. יש כאן ראייה כוללת שיכולה להבין את אלו שנמצאים מחוץ לקדושה, כי הם לא זכו לקבל את הרצון מלמעלה, ומי שכועס עליהם ואינו מביין איך הם מסוגלים להתנהג כך, אפשר להמחיש לו פעם אחת כיצד הוא עצמו נראה אילו לא היה הקב"ה מכניס בו היום את רוח הקדושה הפועמת בו בתמידות במתנה מן השמים ואז היה מביין אותם היטב היטב.

וכה כותב - רבי מענדלי וויטעפסקער ז"ע - בדבריו הנוקבים (פ' שופטים): "לא תכון העבודה לאלקים כי אם אחרי סדור שבחו של מקום והסתכלות זכרון מיעוט ערך עצמו ועומק שפלותו, איך האדם קרוין מחומר, גשם עכור, עפר

מן האדמה, בעיניו לא יראה ובאזניו לא ישמע ובלבו לא יבין כי אם אלקים עשה היום, ואין כחו בפיו לדבר כי אם בדבר ה', גם אהבתו גם יראתו הלא ה' זו, כי מי האוהב אם לא חי ה' המתפשט בנפשו".

"ובשעה שתוקפו מדת האהבה לאדם, אין אתו יודע עד מה וכל הון ביתו בוזי בבוז נגדה כי מאת ה' הוא, וכל מה שהוא מתלהב יותר ומשיג בלבו אמיתות העניין אשר לא מנפשו היא, כי מה עשה ובמה יוכל לעשות ככה מוגדל עכירות גשמיות גופו ומחשבתו, אבל רוח ה' דיבר בו ומלתו על לשונו, ואהבתו הלא זה אוד מוצל מאש ה'".

"ובאהבה זו נמילא יתקשר לכל באי עולם, אחרי היות האהבה שפע ברכה עלינוה בתכלית ה'דיעה' כי לא זכה מנפשו אליו ואי אפשר כלל לעשותה ולזכות בה, אבל ברצונו הקב"ה נתנה לו, ואם היה נתן מתנה זו לחברו היה חבירו כיוצא בו מתלהב לשמו יתברך, וא"כ כמה נחשב הוא מחברו".

"והראיה באם העדר האהבה זו הרי הוא ככל האדם בעיני הגשמיים בו, והנה בהיותו במדה זו הרי הוא כאותו אדם ובמדה

"יש כאן ראייה כוללת שיכולה להבין את אלו שנמצאים מחוץ לקדושה, כי הם לא זכו לקבל את הרצון מלמעלה, ומי שכועס עליהם ואינו מביין איך הם מסוגלים להתנהג כך, אפשר להמחיש לו פעם אחת כיצד הוא עצמו נראה אילו לא היה הקב"ה מכניס בו היום את רוח הקדושה הפועמת בו בתמידות במתנה מן השמים ואז היה מביין אותם היטב היטב."

הרה"ג רבי משה רויטמאן שליט"א
ראש ישיבת 'בני היכלא' וממשיפי 'אש החסידות'

תוספת שבת

עבודת התשובה בעת 'תוספת שבת' (ב)

מצות 'תוספת שבת' נלמדת מיום הכפורים דוקא, כדי להורות לנו מהי העבודה הנדרשת בשעה זו - להתעסק בתשובה ולהתקדש בקדושת השבת.

ואיתא בספ"ק **נועם מגדים** (פ"ר אמור) וז"ל: הנה אמרו רבותינו ז"ל (ברכות ה:): בקרא דועניתם את נפשותיכם בתשעה כו', מלמד שצריך להוסיף מחול על הקודש כו', יום טוב מניין תלמוד לומר שבתכם. **והעניין דהעמידה התורה תוספת שבת ויום טוב אצל יום הכפורים ולא לכל אחד במקום כבודו אצל שבת איזה ריבוי תיבה לתוספת שבת וכמו כן אצל יום טוב ומה עניין להסמיכם אצל יום הכפורים. והנראה בזה, דהתורה בא להורות לנו עניין תוספת דשבת ויום טוב מה יעשה בהם, דביום טוב בעינן גם לכס, וכמו כן בשבת, ולא היינו יודעים מהו ענין התוספת לה' ולא יקרא מוסף המוסף להתחיל באכילה ושתייה מקודם ודומיא דיום הכיפורים והבן היטב. ע"כ.**

ועל כן התקינו חז"ל לתקוע בשופר ערב שבת עם חשיכה, כדי לעורר העם בתשובה, וקול השופר מעורר אותנו לאמר: "עורר ישנים משנתכם, ונרדמים הקיצו מתרדמתכם" כמו שכתב הרמב"ם (הל' תשובה פ"ג ה"ד) לענין תקיעת שופר בראש השנה.

'ערב שבת' כבר נקבע ביום הראשון של הבריאה כזמן מסוגל לתשובה, כשחטא אדם הראשון ושב בתשובה, ובשבת נתקבלה תשובתו ופתח ואמר 'מזמור שיר ליום השבת' כדאיתא בפסיקתא רבתא (פרשה מו): שביעית נפח בו נשמה, שמיינית הכניסו לגן עדן, שביעית צוהו מזה אכול ומזה אל תאכל, עשירית חטא, אחת עשרה גידון, שתיים עשרה נטל אפופסין ופייסה עליו השבת ופדה אותה מדין ונטל דימוס, והתחיל מקלס לשבת שנאמר 'מזמור שיר ליום השבת' (תהלים צב, א). אמרה לו השבת, אני ואתה נקלס להקב"ה שכן נתן בי כה, שנאמר 'טוב להודות לה'.

בספרי החסידות מתפרשת ה'תשובה' כהתקרבות להשי"ת, שהאדם שב וחוזר אל שורשו העליון. החטא איננו 'הכשר מצוה' ואמצעי אל מצות התשובה, לא צריך לחטוא כדי לקיים מצות תשובה, שהרי גם הצדיקים שלא טעמו טעם חטא - עומדים כל ימיהם בתשובה, יען כי חפצים המה להתקרב עוד ועוד, ואין סוף ותכלית לסולם העליה.

וכמו שכתב הרה"ק **בעל התניא** זי"ע (ליקוטי תורה, דרושים לשבת שובה) וז"ל: כי הנה תשובה אינה מעבירות שבידו דוקא אלא **תשובה היא להשיב נפשו שירדה מטה מטה ונתלבשה בדברים גשמיים אל מקורה ושרשה לדבקה בו ית' לבטל רצונו מפני רצון עליון ולכן ניתקנו עשרת ימי תשובה ויוה"כ גם לצדיקים גמורים כי זה כל האדם. עכ"ל.**

עוד כתב (שם, פ"ר ראה) וז"ל: ויובן כל זה בהקדים **ביאור ענין התשובה שאינה על עבירות דוקא שהרי אמרו רז"ל שיהיה כל ימיו בתשובה, אלא הוא ענין השבת הנפש ששב ונושא את נפשו אליו ית' כי ירידה צורך עליה וכו', ולהיות כן הרי זה תכלית כל האדם להיות נכספה וגם כלתה נפשו ליכלל בעצמותו ית' דוקא הבלתי בעל גבול ולדבקה בו, ולא ירצה אפילו לקבל פרס בגן עדן, כי הוא זיו והארה בלבד וע"י צמצומים רבים וכמארז"ל ביו"ד נברא העוה"ב כו'. והיינו מה שאמרנו לאשתאבא בגופא דמלכא בגופא דמלכא דוקא. **וזהו ענין התשובה שהוא השבת הנפש דהיינו לשוב למעלה ממקור מחצב נפשו דהיינו למעלה מן המחשבה כנ"ל והוא העליה שאחר הירידה.****

כהן שדעתו יפה

ואכן, שב רבי שלמה לבית המדרש, והתיישב לעסוק בתורה.

אלא שכעבור שעה נפתחה הדלת בקול רעש גדול, שוב היה זה המשב"ק. "הרבי קרא לך! קום ובוא אחרי ברזיוות!".

"איך יתכן כזאת?", תמה האברך, "הלא הרבי הזהירני חמורות, לכל האין לעבור את סף ביתו בכל ימי החג! שמא לא הרבי קראני, אלא אחד מאנשיו אמר לך כן?".

"שוב אתה מתחכם", הרעים עליו המשב"ק, "עייף ויגע אני מהחיפוש אחרך בכל סוכות אפטא, זו שעה ארוכה מאז פקד עלי הרבי לקרוא לך אליו, ואני רץ מבית לבית וממקום למקום, עד ששבתי אל הרבי לומר לו כי יגעתי ולא מצאתי, ואמר לי, כי מתחבא אתה באחד מבתי המדרשות. התפלאתי מאד, שכן בשעה כזו שכל יהודי יושב בסוכה לסעוד סעודת החג, מי זה אשר ישב בבית המדרש ללמוד? אלא שהרבי ברוח קדשו הרגיש זאת, ואכן מצאתיך כאן, ואתה מתפלפל עמי אם אכן ציווה כן הרבי?". "רחם בקולו, קום כבר ובוא עמדי!". וילכו שניהם יחדיו.

סוכתו של רבי מאיר היתה קטנה ואנשים בה מעט, רק בני הבית ומקורבים ספורים זכו לעמוד במחיצתו באותו ליל קדוש. משוכנס לשם רבי שלמה, בכפיפת ראש ובנמיכת קומה, כבר קבלו רבי מאיר בפנים מאירות, וכיבדו לשבת מאחורי כסא קדשו. משישב פנה אליו הצדיק ושאלו בחום: "הכי כבר קדשת על היין?", "לא", השיבו האברך. מיד הורה ה'אור' לשמים להביא לפני האורח יין לקידוש, אף חלה ומים לנטילת ידיים, לאחר שאכל את הכזית' בכוונה, הביאו לפניו דגים ואכל כדי שובע. או אז פנה אליו הצדיק ואמר לו:

"שמעו שמעתי, כי יודע נגן אתה, ותצלח עליך רוח השיר. זמר נא את הזמר 'כל מקדש' שכן שבת היום.."

נתן האברך בקולו הערב והמופלא, עד שכל הלבבות כדונג נמסו מנועם שירתו המתוקה. גם על פני המאירים של הצדיק ניכרה קורת רוח מרובה. לימים סיפר רבי שלמה, כי ברגעים אלו, האציל עליו רבו להבין בקדושת הניגון, ואז שיעה את דעתו שהיתה לו בצעירותו, שלא להשקיע מכווח וממצו אלא בתורה ובתפילה. כעת השכיל לדעת כי עליו לעבוד את קונו גם בכח הנגינה שנתן בו ה'.

"דע לך", פנה הצדיק ואמר לבנו, "כי האברך הלזה, בשעה שמזמר זמירות לקונו, מונח לו השם הויה' הקדוש על קצה הלשון, וכי מזמר וממש כעין קול נכפי הכרובים בגן עדן! באופן שזכה צריך לזמור!".

מני אז התקבל האברך להימנות על תלמידי ה'אור לשמים' לאחר חג הסוכות, שב האברך לולא שאצואו, ולא סיפר מאומה לחסידים שעממה נסע לאפטא בחודש אלול. המה שמרו את פקודת הצדיק בחוקה, וכאשר התכוונו לנסוע שנית לקראת חג השבועות, סיירו בכל תוקף לבקשתו של רבי שלמה להצטרף אליהם, שכן לאזניהם קרא הצדיק במפורש לכל יעו לעשות כן. ולא הועילו כל הפצרותיו של האברך, עד שהבטיח להם, כי לא ידרוך בכף רגליו על סף חצר הקודש, אלא יפנה לפונדק שבפאתי העיר, או אז הואילו לצרפו אליהם בנסיעתם.

משבאו בני התבורה אל הקודש פנימה, שאלם הצדיק: "היכן הוא האברך? הלקחתם גם אותו עמכם הנה?", "לא!", השיבו החסידים בסיפוק רב, כסבורים כי לתשובה זו חיכה הרבי.

"שוטים אתם!", הפתיעם הצדיק, "למה לכם לנסוע אליו? הלא יש לכם בעיניכם אברך כזה! אינם זקוקים לבוא אליו!" הבינו החסידים כי השתנו הדברים, וכי לא היה סיבור זה בראשונה אלא כביחיה וניסיון לאיש המעלה, כדרכם של צדיקים. הזדרזו לעלות על העגלה והחישו פעמייהם אל עבר הפונדק שבו התאכסן האברך, בדרכם כבר ראוהו צועד ברגליו אל עבר בית הצדיק, מיד העלוהו בכבוד גדול, ואף קבלו ממנו מרות, שהרי סמך הצדיק מאפטא את ידיו עליו.

לימים נודע שמו של אותו אברך כאחד ממאורי האור, הלא הוא הרה"ק רבי שלמה **כהן מראדאמסק** זי"ע, בעל 'תפארת שלמה', הכהן הגדול מאחיו אשר יוצק על ראשו שמן המשחה, להאיר פני תבל בתורתו ובקדושתו.

לרגל הילולת הרה"ק ה'תפארת שלמה' זי"ע - כ"ט אדר

העגלה חדרה אל מבואות אפטא, ומיד פנו נוסעיה, הלא המה החסידים מהעיר וולאשאווא, ליטול שלום מאת הצדיק שאליו נסעו בערגה ובכיסופים, הוא הרה"ק רבי מאיר הלוי מאפטא זי"ע, בעל 'אור לשמים', והימים ימי הרחמים והסליחות, גארגש את כולכם יחד עמו! ראו הוזהרתם!".

גם האברך הצעיר שהצטרף אליהם, רבי שלמה שמו, עמד שם עמהם. "מה הבאתם לי פרי חדש?!", נוף בהם רבי מאיר, "אין לי חפץ בחסידים חדשים..."

"אך כעת, שכבר הבאתם אותו, מה שעבר אין". הרגיע הצדיק את התבורה הנבוכה, "אולם, אם הביאו אותו שוב בפעם הבאה, אגרש את כולכם יחד עמו! ראו הוזהרתם!".

ולא זו אף זו. הצדיק הורה על משמשו בקודש, שלא לתת לו לאברך לסעוד על שולחנו, וגם באכסניא לא יתנו לו מיטה רגילה. ישן היה הצעיר על קש ותבן בעליית הגג, וכל ומאכל לא היה כי אם לחם וירקות בלבד.

והאברך שפיקח היה, וידע כי 'קבלת פנים' שכזאת, אינה אלא בחינה וניסיון שמנסהו הצדיק אם אכן הגיע הנה בלבב שלם, השכיל לקבל בשמחה את הירחוק הקשה. לא נפל רוחו בקרבו, ולא נסוג אחור, אלא נשאר שם בצל הקודש, למשך כל הימים הנוראים.

במוצאי יום הכיפורים, הורה ה'אור' לשמים להכריז כמדי שנה, שכל האורחים יבואו נא להיפרד, וישבו להם לאוריהם. מטעם המוסר עמו, סירב אותו צדיק שיתפופו בצילו חסידים בחג הסוכות.

ואכן, שורה ארוכה של אורחים עברה בסך לפני ה'אור' לשמים, בתוכם חברות החסידים מוולאשאווא, אלא שאחד מהם נעדר.

היה זה רבי שלמה, שהחליט להישאר עד לאחר חג הסוכות, ומשום שידע כבר מראש של מנהגו של הרבי לשלח את האורחים לפני החג, התחכם ויצא מהיכלו של הצדיק עוד בטרם נשמע הכרוז, חיפש בית מדרש אחר בעיר, וקבע בו מושבו עד שיתקדש החג.

עודו יושב לבדו בזווית בית המדרש, נפתחה לפתע הדלת. "האתה זה שלמה מוולאשאווא?", נשמע קולו הזועם של המשב"ק, נשימותיו קצרות ופניו נוספים זיעה. "הלא הרבי קורא לך! שעה ארוכה אני מחפש אחרך! עמוד וקום לך עמדי, ברזיוות!".

עשה האברך דרכו אחר המשמש בדרכו למעון הצדיק, משעמד על הסף, גער בו רבי מאיר: "הראיתם מערים שכזה! הסתתר לו בבית מדרש אחר, כסבור שלא ארגיש בו! נש נא אלי תיכף, קח ברכת שלום, וסע לביתך..."

פגש רבי מאיר את ידו לעבר האברך, אך הוא נשאר על עמדו סמוך לדלת, וידום דומיה שבהכנה. חרדת קודש אפפה את החדר, רבי מאיר יושב וידו פשוטה, ורבי שלמה עומד ושומק. "לשווא הן מבלת את זמנך", נשמע קול הרבי, "וכי לא שמעת את אשר דברתי?".

"אם אין הרבי רוצה שאשאר בצל", נענה האברך, "חלילה לי מלעבור פקודתו, אני פי מלך שמור. אולם, רצוני עז להישאר בעיר, גם אם לא בחצר הקודש, וכי יפיד הרבי אם אן, לי להתארח אצל יהודי אחר בעיר?".

"נו וז"ל", השיב הצדיק, "אם תאבה להישאר בעיר, אין לי מה להתערב, אולם בל תהין לחשב דרכיך אל בית מדרשי, ובל ישובו רגליך אל סוכתי, אף לא תישאר באכסניא המיועד לאורחים הבאים בצל קורתנו!".

רבי שלמה, שכאמור, השכיל להבין כי אין זה אלא ניסיון שמנסה אותו הצדיק, וכי אין הרוגז הזה אלא תוכחת מגולה מאהבה מוסתרת, פנה משם ברוגע אל עבר עליית הגג של האכסניא, אסף את מטלטליו, ועשה את דרכו לרחוב העיר, שם בירר אודות אכסניא לחג הסוכות. הללו הפגוהו לביתו של נגיד אחד מנכנס אורחים, ורבי שלמה התקבל שם בכבוד.

ליל התקדש יום טוב ראשון של חג שחל להיות בשבת, ורבי שלמה שב מבית הכנסת הסמוך לאכסניא, ובא אל סוכת הנגיד. הסיכה הרחבה והמפוארת היתה מלאה על גדותיה באורחים רבים, כולם הסבו לשולחן המלכים, שהיה ערוך בבשר ודגים וכל מטעמים. רבי שלמה, שביקש לישב בשלוח בצילא אדמוינותו, ולא בתוך ההמולה, ביקש אפוא ממגיש הסעודה, שיניחו נא בצד את כל המנות המיועדות עבורו, כדי שיוכל לסעוד בשעה מאוחרת יותר. ולמארוהו אמר: "אינני רוצה להוסיף על הצפיפות, אסורה נא לבית המדרש ואשוב בתום הסעודה".

"גענועים לשקלי" הקודש בביהמ"ק"

באם יבוא אליהו לאחר ר"ח ניסן יוכלו להביא קרבנות מהשקלים שהתגברו ישראל בתשוקתם בשעת קריאת פרשת שקלים

פרשת שקלים עוסקת במחצית השקל החיצוני שהוא חלק המועשה, שיש לשקול אותו, להשלימו ולתקנו כראוי, כהתחלה וראשית לכל דבר. ובכל זאת, המחצית החיצונית משתוקקת להשלים עצמה עם המחצית השנית, הפנימית, כמו הגוף החיצון המשתוקק לקבל אור חיותו מהנשמה הפנימית, כי מעשה ללא כוונה כגוף בלא נשמה.

ועל כן נצטוו ישראל לתת דווקא 'מחצית' מתוך שקל שלם, כי החצי מבטא את התשוקה של ישראל מתוך כיסופין ותבערת אש - 'מטבע של אש' שרומז על אש ההתלהבות [ראה אהבת שלום ואור לשמים ולקט אמרי קודש (פרשת שקלים), ייטב לב (פר' כי תשא), שפת אמת (פרשת זכור, תרל"ה)] - להשלים את החצי החיצוני של הגוף והכוחות הגופניים והטבע והשכל האנושי, עם החצי השני של אור הנשמה והאמונה שמעל הטבע, והוא נכסף ומבקש לקבל את אור הפנימיות - 'אור פניך' עליו אדון נשא'.

תשוקה זו של החצי החיצון הרומז על המלכות התחתונה, נעשית מתוך גודל געגועים וכיסופים לבנין הבית לעתיד לבוא שאו היא בבחינת 'שקל שלם' כמו שאומרים (יצרות לשבת שקלים) 'ושקל אשא בבית נכון ונשא', ואז יתאחד האור האלוקי הפנימי עם הבריאה הגשמית החיצונה, באחדות מוחלטת ויחודא שלים (מהר"י מבעלזא).

על כן יש לעודד לבבו ולהצטרף אל תשוקת המחצית השקל' להשלים עצמה עם חצייה השני, הפנימית, באור הדביקות האלוקית, ולהגביר בקרבו את הציפיה והתקווה להרים את מחצית השקל בבית המקדש השלישי שיבנה במהרה.

ואמרו צדיקים כי השתוקקת זו שיש לישראל להביא מחצית השקל בנדבת הלב, הנה מצד התשוקה והנדיבות יש יותר חשיבות בזמן הזה מאשר בזמן הבית, כמוא **מהחידושי הרי"ם** (ליקוטי יהודה שקלים כד.).

עוד איתא **בדרשות חתם סופר** (שנת תקצ"ה ד"ה והנה) שבזמן הזה נעלה יותר **אפילו מאה פעמים ככה** מבזמן ביהמ"ק, וכלשו קדשו: "הנה אחר החורבן עיקר פרשת שקלים לשום לב איך בעונותינו הרבים אבדנו כל טוב ולא זכינו לשקול בבית המקדש וכל הפייט מלא מזה. ומחצית השקל בא 'לכפר על נפשותינו' ומרדות אחת בלב הוא כמו מאה פעמים ככה, ואם כן קריאתינו בתורה עולה מאה פעמים מאה ככה שהוא עשרת אלפים ככר, ואז בימי חרב הבית ורק קראו פרשת שקלים ועלה עשרת אלפים ככר, והיינו כל פדיונם".

כיון שהחשק מתגבר בתוקף גדול יותר מבזמן המקדש, והחשק והרצון נחשב למעלה כאילו נתנו שקלים בפועל, לכן, באם יבוא אליהו לאחר ר"ח ניסן יוכלו להביא קרבנות מאותם השקלים שהתנדבו ישראל בנדבת לבבם ובתשוקתם הגדולה בשעת קריאת הפרשה.

ענין זה מורחב **בפרי צדיק** (פרשת שקלים, אות ב) וז"ל: בספר גבול בנימין יש לו הקדמה נוראה **שאליהו מקריב קרבנות בבית המקדש בזמן הזה גם כן ויש לו מעות מתרומת הלשכה שנגזרות לכך וכו' ולכן לא הרגיש משה בפרשיות הקרבנות שנהגין לעולם מה שאין כן שקלים שבטליו אחר חורבן וכו' עיין שם.**

והנה ההקדמה הנוראה שהביא בספר גבול בנימין היא מהרמ"ע ז"ל (עשרה מאמרות, מאמר אם כל חי ח"ג סי' כג) ולא ידענו שורשה. אך יש להבין בשלמא הקרבנות שמקריב אליהו מהכבשים שקונה ויכלו להועיל לאותו הדור אבל השקלים שנגזרו לשם כך בזמן הבית מה יועילו לאותו הדור כיון שלא שקלו שקלים.

אבל יש לומר על פי מה שאמרנו בענין הקרבנות שאנו אומרים 'ואת מוסף פלוני הזה נעשה ונקריב' אף שאין מקדש ואי אפשר להקריבו בימנו, רק **כיון שהרצון והחשק לקיים ולהקריב, החשק הזה כמועשה, על דרך שאמרנו (קידושין כז.)** חשב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשה מעלה עליו הכתוב כאילו עשה. ובפרט כשאומרים פסוקי הקרבנות 'ונשלמה פרים שפתינו' ועקימת פיו הוה מועשה והוא כאילו נעשה.

וכן בקריאת פרשת שקלים וכל אחד מישראל יש לו חשק ורצון לקיים בפועל, ואם היה מקדש בודאי היה כל אחד מישראל מוציא כמה הוצאות שיבוא שקלו לירושלים, מזה החשק נעשה שקלים ממש. ואליהו לוקח מהם ועושה תרומת הלשכה כמו שהיו עושין בזמן הבית וקונה בהם קרבנות ומקריבן, וכמו שכתב הרמ"ע ז"ל, ונוהג השקלים אף בזמן הזה. ואדרבה החשק בזמן הזה ביותר ממה שהיה בזמן הבית כנועד ונעשה מהחשק שקלים ממש ומהם באים הקרבנות. ועל זה מועיל קריאת הפרשה דשקלים אף בזמן הזה.

עבודת התפילה

על פי משנת החסידות

פירוש

ואישפך את נפשי לפני ה'

כתר נהורא

שערים לעבודת התפילה מתוך העמקה בספרי חסידות

מאוצרות הגה"צ רבי יחיאל יהושע שיינפלד שליט"א

איך מגיעים לתפילה אמיתית מעומק הלב?

"הבקשות שהאדם מתפלל על צרכיו אינה המטרה אלא האמצעי בלבד. המטרה היא הקשר והחיבור והיחוד, הקשר צריך להיות 'חי', ממקום עמוק, מתוך פנימיות הלב"

מתוך מקום פנימי, מתוך מקום של צעקה.

כי עשרה לשונות יש לתפילה (דבר"ב א), ואלו הן: 'שועה', צעקה, נאקה, רנה, פגיעה, ביצור, קריאה, ניפול, פילול ותחנונים', כל אחד מהם הוא דרגה נוספת בעומק הכאב לפני ה', אבל מבאר ה'שפת אמת' (פר' ואתחנן, תרל"א) כי כל הלשונות הללו הם 'לשונות של תפילה', אך התפילה עצמה - אינה בכלל הלשונות, אלא היא עצם הדביקות עם קונו, שמרגיש שעומד לפני קונו בתפילה. ואילו כל הבקשות אינן אלא אמצעיים כיצד להביא את האדם לחיבור ודביקות נפלאה זה.

הבקשות שהאדם מתפלל על צרכיו אינה המטרה אלא האמצעי בלבד. המטרה היא הקשר והחיבור והיחוד, הקשר צריך להיות 'חי', ממקום עמוק, מתוך פנימיות הלב, כלשון הספה"ק **נועם אלימלך** (פר' בראשית) וז"ל: 'עבודה' היא התפילה שהיא עיקר עבודה שבלב כמ"ש ולעבדו בכל לבבכם זו תפילה, כי הלב מבין, ובה יוכל לעלות לדביקות הבורא ולקשר עצמו בו יתברך, דתפילה הוא לשון קשר שמדבק עצמו בבורא ברוך הוא בדביקות גדול.

ואיתא **בפרי צדיק** (פר' ואתחנן, אות ב): בודאי הוא שסתם תפילה לה' יתברך אין להגביה קולו (דבר"ב א), והוא מקטני אמנה (ברכות כד:) אבל לפעמים כאשר צר להאדם מאד ולא יכול עוד להכיל הצער בקרבו מאיזה ענין שצריך לישועה אז הוא צועק מעומקא דליבא והוא אין מכוון להגביה קולו לפני ה' יתברך רק הצעקה הוא מקירות לבו שאין לו שום עצה וכמו שאמרנו ז"ל (יומא טז:): **על 'ויצעקו בקול גדול' שאמרנו בייא שהוא בלשון אשכנז גוואלט גוואלט, שהיה צר להם מאד מסיבת היצר הרע שהיה מסבב אותם ואין עצה להמלט. ותפילה בצעקה כזו מתקבלת לפניו יתברך ואינה חוזרת ריקם. ע"כ.**

וכיון שלדאבונו הכאב הבוקע מפנימיות הלב, הוא בדרך כלל בעניינים של 'בני חיי ומוזוני', ולא בעניינים רוחניים, על כן נסדרה התפילה באופן של בקשת צרכיו הגשמיים.

כמו כן יש 'צרות' רוחניות, כאשר לעתים מרגיש האדם כה רחוק מבוראו, הוא מנסה להתקרב ובכל זאת התאוות מתגברות עליו שוב ושוב, ומתוך-תוכו בוקעת ועולה אהבה עמוקה מתוך מעמקי הלב.

אנחה זו - יש בה מעלה יתירה, כי היא נובעת מתוך עומק הנשמה, מתוך אמת ומתוך מקום של חיבור.

יש אנשים שחושבים שהגיעו לעולם כדי להגדיל את קומתם הרוחנית עם תורה ותפילה ומעשים טובים, ולקבל אח"כ את שכרם בעולם הבא.

הן אמת ויציב הדבר הזה, אבל יש תכלית יותר פנימית ויותר אמיתית, שהגענו לעולם 'בגין' לאשתמודיעין ליה', כדי לגרום את היחוד השלם בנינו ובין אבינו שבשמים.

ודאי שאנו צריכים ללמוד ולהתפלל, ואנו צריכים להרבות במצוות ומעשים טובים, אבל יש לזה סיבה ותכלית פנימית, כי תכלית התורה והמצוות היא להביא אותנו אל הקשר הזה שבעבורו ברא הקב"ה את האדם ואת כל הבריאה כולה.

"בדרך כלל לא רגילים לשים לב שבמשך היום הספקנו ללמוד רבבות הלכות במשך התפילה או לומדים את כל הלכות תפילה, מתי צריך לעמוד ומתי צריך לשבת, איך צריך להניח את התפילין, וכן כיוצא בזה בכל פרט ופרט.

האדם מתחבר אל קונו כמעט בכל רגע ורגע. כי בכל רגע מהרהר לעצמו האם דבר זה מותר על פי תורה. לפני כל תנועה ותנועה שאיש ישראל עושה במשך היום הוא מהרהר לעצמו האם ראוי לעשות כן. האם אפשר לאכול מאכל זה, ומה צריך לברך ולאחריו. כל סדר יומו מתוכנן בקפדנות על פי התורה, ובדרך כלל לא רגילים לשים לב שבמשך היום הספקנו ללמוד רבבות הלכות. במשך התפילה או לומדים את כל הלכות תפילה, מתי צריך לעמוד ומתי צריך לשבת, איך צריך להניח את התפילין, וכן כיוצא בזה בכל פרט ופרט.

וכתב **פרי צדיק** (בראשית, אות א) וז"ל: איתא (ברכות ה.) שאין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה, והיינו ששם שורה השכינה מיום שחרב בית המקדש ואמר ה"ק וצוק"ל שהפירוש הוא מי שמתגבר על יצרו ופורש מהאיסור הכלכה ומקבל עליו עול מלכות שמים זה נקרא ד' אמות של הלכה, כי זה עיקר המכוון מדבר הלכה. והוא עושה דירה לשכינתא בלביה וכל השבת כולו אדם פורש בכל רגע מאיסור חילול שבת. שבנקל לעבור ברגע באיסור בורר וכדומה ובה נעשה לבו קדוש להשראת השכינה.

יחוד זה שאנו מתחברים עם רצון הקב"ה על ידי תורה ומצוות הוא יחוד נעלה מאוד, ואף גבוה יותר מהיחוד שנעשה בעת התפילה, אבל בשעת התפילה יש יחוד מיוחד שאי אפשר לעשותה ע"י תורה ומצוות, כי המתפלל מרגיש את היחוד בפועל בחושיו ובפנימיות לבו. אין זה יחוד שנעשה בדרך ממילא, אלא האדם עומד נוכח פני ה' ומתחבר אליו ברגשותיו ובפנימיותו, בבחי' "ואישפך את נפשי לפני ה'".

לפיכך צריך החיבור הזה להגיע מתוך עומק הנפש,

י"ל גליון שבועי מאת המשפיע שליט"א
בענין דרכי השגה ודביקות, עליות ויחודים בדרך הבעש"ט
ניתן לקבלו במייל K0504127418@gmail.com

נהורא ישרי בה

סיקור על ספרי חסידות
בעריכת הרב פינחס שפירא שליט"א

שבחי ארח לצדיק

ביום שושן פורים שנת תקע"ג ערך הרה"ק רבי אליעזר ליפא מחמעליניק זי"ע את שולחנו הטהור. בסיום עריכת השולחן נטל רבי אליעזר ליפא מזוודה, ארו בה מעט מיטלטלין הוסיף עליהם קיטל ותכריכים, ויצא אל הדרך. את פעמיו שם אל ליעונסק לרגל יום כ"א אדר יומא דהילולא רבא של אביו הקדוש הנוגע אלימלך זי"ע.

לאחר יום ההילולא נשאר רבינו עוד ימים מספר להתעכב בליזענסק. ביום כ"ו אדר חש רבינו ברע ולאחר זמן מה הסתלק מן העולם. כאשר החלו בני המשפחה לפשפש בצורותיו מצאו תכריכים מוכנים ועומדים לקברתו של איש הא-לוקים.

מגזע קודש מחצבתו, בנו יקירו של קודש הקדשים הרבי רבי אלימלך זי"ע, היה רבינו הרה"ק ר' אליעזר ליפא מחמעליניק בעל האורח לצדיק.

לאחר פטירת הרבי רבי אלימלך זי"ע לא התמנה רבי אליעזר ליפא לאדמו"ר. ידוע היה, ומפורסם בקדושתו ורבים טובים הפצירו בו כי יואיל להנהיג עדה בישראל, אבל רבי רבי אליעזר ליפא לא הסכים בשום פנים ואופן.

אחת בשנה היה רבי אליעזר ליפא יוצא ממסגר להאיר לארץ ולדריים, היה זה ביום הפורים, בו ביום היה רבי אליעזר ליפא מתיישב בראש השולחן ומנהל שולחנו הטהור, מעשה רביסטעווע מובהק, לוקח פיתקאות ופדיונות הכול כמנהג רביים חשובים דאז.

באדמורת לא התנהג רבי אליעזר ליפא, אך עם זאת היה כותב ומעלה עלי גויל את תורתיו וחידושי ושומום בבתי גנוזי, לאחר פטירתו נמצאו הכתבים ועברו לרשות חתנו בקודש הגאון רבי יחיאל אבנר זילבערשטיין זצ"ל.

עם חשיבותם וקדושתם עמדו כתבי גלילי ידיו הטהורים של הרה"ק מחמעליניק, גנוזים שנים ארוכות לאור עולם.

בשנת תרנ"ג כשמונים שנה לאחר פטירתו, הודפס באותה שנה בשני מקומות שונים, ספר 'ארח לצדיק'. ספר אחד הודפס בווארשא על ידי נכדו של רבינו הרב אלימלך זילבערשטיין, בספר זה מתנוססות הסכמות הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר זי"ע והרה"ק רבי מאיר יחיאל הלוי מאוסטרובצא

אותו הספר בדיק, הודפס באותה השנה על ידי אחיו של ר' אלימלך, רבי דוד יהושע העשיל זילבערשטיין, עליו באו הסכמות הצדיקים הקדושים רבי יחזקאל שרגא משינאווא רבי משה מדעעש ורבי צבי הירש שפירא בעל הדרכי תשובה ממונקאטש זי"ע.

המעייני בהקדמת נכד המחבר המביא לבית הדפוס יראה כי ההקדמה להוצאתו של רבי דוד יהושע העשיל, הינה כמעט העתק מילה במילה מן הקדמתו של אחיו רבי אלימלך. הסבר הדברים הינו ככל הנראה, אשר שני האחים יצאו יחדיו להפיץ ולהוציא לאור את ספרו של זקנם הקדוש. האח רבי אלימלך הגיע לגלילות פולין והוציא שם לאור עולם את הספר, ונטל עליו הסכמות מאת גדולי אדמו"רי פולין המה הרה"ק מאלכסנדר ואוסטרובצא. ואילו האח רבי דוד שהגיע לגלציה ואוגוורן (הונגריה) נטל על הספר הסכמות מאת גדולי אותו הגליל, המה הרה"ק משינאווא דעעש ומונקאטש **לסיים** נציין את אשר כותבים השנים בהקדמתם, כי כאשר היה אביהם רבי יחיאל אבנר, אצל המגיד מטריסק זי"ע, צווה עליו המגיד שראה את הכתבים כי **'יראה בכל [מ]אמצי כוחו להביא לידי דפוס כי הוא מצווה רבה'**.

ובלשון הזה העיד הרה"ק מאוסטרובצא בהסכמתו **'כי כל המעייני בספר הזה יראה גודל התלהבותו וקדושתו אשר יעורר לבב כל המעייני באמת'**.

לע"נ האשה הצדקנית מרת חנה שרה ב"ר אברהם יעקב אשת יב"לחט"א הרב החסיד ר' שמעון זאב קליין שליט"א משב"ק כ"ק מרן אדמו"ר מבעלזא שליט"א נלב"ע כ"ז אדר תשפ"ג הונצח ע"י המשפחה החשובה	מוהר"ר ר' אהרן כץ שליט"א לרגל אירוסיו בתו תחי' יהי"ר שבזכות הבעש"ט הק' יזכה לרוב שמחה ונחת מכל יוצ"ח וכל טוב סלה
יהי"ר הדגול והנכבד, מגדולי יידי המערכת הרה"ח ר' אריה ליב סלומון שליט"א לרגל נישואי בנו שיחי' יהי"ר שבזכות הבעש"ט הק' יזכה לרוות מהם רוב נחת דקדושה וכט"ס	הרה"ח ר' יהודה וועבר שליט"א לרגל אירוסיו בנו הבה"ח יוסף נ"ו יהי"ר שבזכות הבעש"ט הק' יזכה לרוב נחת לקשר של קיימא ולבנין עדי עד וכט"ס
הרה"ח ר' יואל יצחק פוקס שליט"א לרגל אירוסיו בתו תחי' יהי"ר שבזכות הבעש"ט הק' יזכה לרוב נחת לקשר של קיימא ולבנין עדי עד וכט"ס	הרה"ח ר' ישראל זאב רונצפלד שליט"א לרגל אירוסיו בנו החתן היקר כמר מרדכי אברהם נ"ו יהי"ר שבזכות הבעש"ט הק' יזכה לרוב נחת לקשר של קיימא ולבנין עדי עד וכט"ס
החפץ בעילום שם לרגל נישואי בנו היקר נ"ו יהי"ר שבזכות הבעש"ט הק' יזכה לרוות מהם רוב נחת דקדושה וכט"ס	הרה"ח ר' אלימלך מנצר שליט"א לרגל אירוסיו בתו תחי' יהי"ר שבזכות הבעש"ט הק' יזכה לרוב נחת לקשר של קיימא ולבנין עדי עד וכט"ס

זו הסיודת פלאום: 03-30-4444
בכית לכל אברך ובחור חסידי

היכל המגיד ממעזריטש

הרה"ג ר' יהודה ווינגרטן שליט"א
י"ר מכון יסוד החסידות

כוחם של תענוגי הזמירות

ידעת הבורא שלמעלה אפילו משכל והבנה, ואותה השיג רק **משה רבינו** בשלימות, ולכן שלימות חיותו של העולם נגמרה רק על ידי משה רבינו בעצמו, מכיון שהוא היה דבוק בשורש הזה שהוא 'אין' כלומר למעלה מהשכל המובן בישות המחשבה, ובאותה שעה נותרה בו 'רשימו', כלומר חקיקה הרשומה בנפשו מכח התדבקותו ב'אין', (כמו אדם שמסתכל על איזה דבר ומורב התפעלותו מתפעלת נפשו ומשתנה שכלו), ועל ידי הסתכלותו על המשכן נחקקה במשכן הארת החכמה.

וזהו שאמר המדרש 'מה היה העולם חסר מנוחה, באה שבת באה מנוחה'. כי כמו שמושה רבינו השרה את אור אין סוף בעולם על ידי המשכן לאחר שחיותו נסתלקה ממנו בחטא העגל, כך משרה השבת באופן פרטי מדי שבוע בשבוע את חיות הקב"ה אל הבריאה ומתקנת את כל החסרונות שנחסרים בעולם על ידי חטאי בני אדם ושגגותיהם בששת ימי המעשה, ואז העולם חוזר ומתדבק באור הקב"ה שלמעלה מהעולם, שהוא 'מנוחה', כלומר שהוא למעלה מהחיות ששורה בעולם עצמו, באופן של 'תנועה' - והוא מתחדש בכל זמן וזמן מלמעלה, והוא מתדבק ב'מנוחה' בעצם החיות שהיא עצמה 'נחה' כי אין בה שום שינוי ותנועה.

ההסבר הוא, כי החטא שהאדם חוטא, הוא מכח שנכנסה בו רוח טטות ונשכחת ממנו ידיעת הבורא, ועל ידי העבירה הוא גורם שהשכחה הזאת תיכנס לגדרי העולם ותסלק ממנו את ידיעת ה', אבל השבת חוזרת ומשכינה בעולם את ידיעת ה', ועל ידי שמירתה, על ידי מניעה מעשיית מלאכה ושביתת האדם מכל מלאכת מחשבת, חוזרת ידיעת ה' ונחקקת שוב בעולם המעשה, ועל ידי זה חוזרת וניעורה חיותו של העולם, והוא נעשה כאדם חי, מלא חיות, שהיא התפשטות המחשבה בכל כוחותיו.

כאשר זוכה האדם לעשות את השבת, שהוא מדבק מחשבותיו בכל יכולתו אל התענוג של ידיעת ה', ועוסק בשירות ותשבחות, שעל ידם נמשכת אליו חיות תענוגי האמונה והידיעה השלימה, נשלמים כל החסרונות בנפשו שנוצרו על ידי חיסרון ידיעת ה', וכמאמר הגמרא שאפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלץ לו, מכיון שחיותה של השבת משלימה את כל הפגמים שנוצרים מחסרון ידיעת ה' שהיא שורש לכל העוונות.

פרשת ויקהל נפתחה בהקלה שהקהיל משה רבינו את כל עדת ישראל כדי לצוותם על מלאכת המשכן, ועל שמירת שבת קודש, ומכאן אנו לומדים שהמשכן והשבת אחת הם, ופעולתם שווה.

וכבר הובאו דברי המגיד במדור זה (בשבוע שעבר), שישנם שני דרכים בדביקות השי"ת, האחת היא עבודת משה רבינו, שהיה מבטל את עצמו בענוה ויראה לפני בורא העולמים עד שלא ראה את עצמו כמוציאות כלל, וזהו בחינת 'אין' גמור, ומיילא אין בה הבאת חיות לנפש שהיא 'יש', והשינה היא הבאת אור ה' אל תוך שכל האדם והיא התורה, ועל ידה שזוכ הקב"ה בתוך נפשות ישראל בשלימות, והנפש מקבלת חיות דקדושה, מכח זאת ששכלו של האדם שכולל את כל הכוחות שלו, והוא הצינור המחיה והשולט על כל רגשותיו ותשוקותיו, משוקע ומחובר אל חכמת התורה שהיא חכמת הקב"ה.

וזהו הטעם שלאחר שהיה משה רבינו ארבעים יום ברקיע, כלומר שכל מהותו היתה בידיעת ה'אין', היה צריך להוריד את התורה לארץ דהיינו שיתקדש גם העולם בשכל התורה. אלא שהעגל שסילק את השכינה מישראל, גרם פגם גדול לעולם, שמנע מהתורה לרדת אליו, וכדי שתדר התורה לעולם בפועל, היה צריך לעשות מעשה מיוחד שהוא המשכן, והוא השרה את התורה בישראל.

וזו היתה עשיית המשכן, כי בצלאל יצר את המשכן על ידי אותיות התורה, דהיינו שבכל פרט ופרט מהמשכן שיצר, היתה כוונתו לחבר את התורה לפרט אחד מענייני העולם, כמו שזממר 'לחשוב מחשבות', דהיינו שבצלאל המושך את אור הקב"ה מעולמות המחשבה לעולם המעשה, ובעת עשיית המשכן, היתה כל מחשבתו של בצלאל - שהיה מלא בחכמה בתבונה ובעת כעדותה של התורה עליו - דבוקה ומקושרת בבורא ובמלכותו אשר משכין ומולך על הנבראים, ומתוך המחשבות האלו של דביקות הבורא יצר ועשה בפועל ממש את המשכן, יריעותיו עמודיו ואזניו וכל כליו, ועל ידי זה חזרה השכינה ושרתה בעולם.

אמנם ישנה דרגה גבוהה ביותר של קדושה, שלא יכול היה בצלאל להוריד בעצמו לעולם, שכן בצלאל השיג רק את החכמה בינה ודעת שהם מקורות למחשבה, אבל גם המחשבה אינה המקור הראשון, אלא מקורה הוא המחשבה למחשבה, שהיא שורש אפילו לחכמה עצמה, והיא

על ידי שירות ותשבחות כשבת נמשכת לאדם חיות תענוגי האמונה והידיעה השלימה, ואז נשלמים כל החסרונות בנפשו